

سند راهبردی توسعه کتابخانه‌های بیمارستانی

در راستای استقرار و تحقق استانداردهای مصوب کتابخانه‌های بیمارستانی

۱. مقدمه

کتابخانه بیمارستانی به عنوان یکی از زیرساخت‌های اساسی نظام آموزش، پژوهش و ارائه خدمات مبتنی بر شواهد در بیمارستان، نقش مهمی در تأمین، سازماندهی و اشاعه منابع و اطلاعات علمی مورد نیاز پزشکان، پرستاران، اعضای هیئت علمی، دانشجویان، کارکنان و سایر گروه‌های حرفه‌ای ایفا می‌کند.

تحولات سریع علمی و پزشکی، افزایش حجم منابع اطلاعاتی، توسعه فناوری‌های اطلاعاتی و حرکت نظام سلامت به سمت ارائه خدمات مبتنی بر شواهد، ضرورت بازنگری و توسعه مستمر کتابخانه‌های بیمارستانی را دوچندان کرده است.

از این رو، تدوین یک برنامه راهبردی منسجم برای ارتقای وضعیت کتابخانه‌های بیمارستانی و حرکت مرحله‌ای آنها از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب، با تأکید بر استقرار استانداردهای مصوب، ضروری است.

این سند با هدف تعیین جهت‌گیری‌های راهبردی، اولویت‌ها، برنامه‌های اجرایی، شاخص‌های سنجش و زمان‌بندی اقدامات توسعه‌ای کتابخانه‌های بیمارستانی تدوین می‌شود.

۲. چشم‌انداز

کتابخانه‌های بیمارستانی دانشگاه به مراکز پویا، استاندارد، هوشمند و کاربرمحور اطلاعات سلامت تبدیل شوند که با بهره‌گیری از منابع علمی معتبر، فناوری‌های نوین، نیروی انسانی متخصص و خدمات اطلاعاتی نوین، از آموزش، پژوهش، تصمیم‌گیری بالینی و ارائه خدمات سلامت مبتنی بر شواهد پشتیبانی می‌کنند.

۳. مأموریت

تأمین، سازماندهی، دسترس‌پذیرسازی و ارائه خدمات اطلاعات علمی معتبر و روزآمد به جامعه پزشکی و سلامت بیمارستان، با هدف پشتیبانی از:

- آموزش و یادگیری مستمر
- پژوهش و تولید علم
- تصمیم‌گیری بالینی مبتنی بر شواهد
- ارتقای کیفیت خدمات سلامت
- توسعه سواد اطلاعاتی و سلامت دیجیتال
- دسترسی عادلانه کاربران به منابع اطلاعاتی

۴. برنامه راهبردی و اقدامات کلیدی

- زیرساخت: بهسازی فیزیکی، تجهیزات و فناوری اطلاعات
- منابع اطلاعاتی: غنیسازی منابع چاپی و دیجیتال متناسب با نیازهای بالینی
- نیروی انسانی: آموزش و توانمندسازی کتابداران و جذب نیروی متخصص کتابدار بالینی
- خدمات: توسعه خدمات اطلاع‌رسانی، جستجوی بالینی و پشتیبانی از تصمیم‌گیری
- استانداردسازی: تدوین شیوه‌نامه‌ها و فرآیندهای اجرایی

۵. اهداف کلان

۱. استقرار و تحقق تدریجی استانداردهای مصوب کتابخانه‌های بیمارستانی

۲. ارتقای کمی و کیفی منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی.

۳. توسعه خدمات اطلاعاتی و کتابخانه‌ای مبتنی بر نیاز کاربران.

۴. ارتقای دسترسی جامعه بیمارستانی به پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع علمی معتبر.

۵. توسعه خدمات کتابخانه دیجیتال و دسترسی برخط.

۶. ارتقای توانمندی و شایستگی‌های حرفه‌ای کتابداران بیمارستانی.

۷. توسعه خدمات اطلاع‌رسانی و پشتیبانی از پزشکی مبتنی بر شواهد.

۸. بهبود فضا، تجهیزات و زیرساخت‌های فیزیکی و فناوری اطلاعات.

۹. استقرار نظام پایش، ارزیابی و بهبود مستمر عملکرد کتابخانه‌ها.

۱۰. افزایش تعامل کتابخانه با گروه‌های آموزشی، پژوهشی و درمانی بیمارستان.

اهداف عملیاتی مدون:

اف کلان	اهداف کمی	برنامه (منطبق بر اسناد بالادستی)	وزن نسبی برنامه (ضروری است مجموع وزن برنامه های ذیل یک هدف کمی، ۱۰۰ باشد)	سند یا اسناد فرادست (برای هر یک از برنامه ها، الزاما به ماده، بند و تبصره قانونی در یک یا چند مورد از قوانین زیر استناد شود). (فایل PDF قوانین پیوست نامه ارسال گردیده است)	فعالیت	وزن نسبی فعالیت (ضروری است مجموع وزن فعالیت های ذیل یک برنامه، ۱۰۰ باشد).		
استقرار و تحقق تدریجی استانداردهای مصوب کتابخانه های بیمارستانی	اجرای استاندارد کتابخانه های بیمارستانی	آیین نامه ها و دستورالعمل های استاندارد مصوب کتابخانه های بیمارستانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۱۰۰	استفاده از کتاب استاندارد کتابخانه های بیمارستانی	ارتقاء تجهیزات وامكانات جهت ارائه خدمت به بیماران و خانواده های آنها	۲۰	• نیاز سنجی و اولویت بندی نمونه بیماریهای شایع در بیمارستان	
						اهداف میان مدت	۱۵	*شناسایی کمبودهای تجهیزاتی و اطلاعاتی
							۱۵	*اولویت بندی نیازها بر اساس فوریت و تأثیر
								*تدوین بودجه و تأمین اعتبار
								*تأمین منابع اطلاعاتی پایه
							۵۰	*راه اندازی سامانه یا میز اطلاعات سلامت
								*اجرای پایلوت و ارزیابی در یک یا دوبخش بیمارستان
							*گسترش طرح به سایر ر بخش ها	
پیگیری روند تأمین نیروی کتابدار بالینی در راستای ارتقای خدمات اطلاعات سلامت به بیماران و کادر درمان	اهداف بلند مدت					۱۰	نیاز سنجی و بررسی تعداد مراکز درمانی نیازمند کتابدار بالینی	
						۲۰	تهیه گزارش توجیهی برای مدیران ارشد و تصمیمگیران	
						۳۰	تخصیص بودجه و ردیف استخدامی	
						۲۰	اخذ مجوز ایجاد پست سازمانی «کتابدار بالینی»	
						۲۰	آگهی و جذب	

۲۰	ارزیابی و مستندسازی وضعیت موجود	اهداف بلند مدت	مناسب سازی فضاها و پیگیری تأسیس آسانسور ویژه افراد دارای معلولیت				
	جلسه با رئیس دانشگاه و مسئولان اداره ساختمان در دانشگاه						
	تشکیل کمیته مناسب سازی بیمارستان با حضور نمایندگان معاونت توسعه						
۴۰	تأمین اعتبار و مناقصه						
۴۰	اجرای عملیات						
۲۰	شناخت وضعیت موجود و نیازسنجی	اهداف کوتاه مدت	ایجاد جذابیت محیط کاری در کتابخانه ها جهت ارتقای کیفیت خدمات و رضایت مراجعین				
۲۰	طراحی و برنامه ریزی						
۲۰	خرید مبلمان راحت و متنوع و نورپردازی مناسب برای فضاها						
۲۰	ایجاد دیوار ایده و پیشنهاد مراجعین						
۲۰	اجرای عملیات						

اجرای مرحله ای این سند در سه افق کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت، امکان شناسایی شکاف های موجود، اولویت بندی اقدامات، تخصیص هدفمند منابع و حرکت تدریجی کتابخانه های بیمارستانی دانشگاه به سمت تحقق کامل استانداردهای مصوب را فراهم می کند.

هدف نهایی، ایجاد کتابخانه هایی است که در کنار تیم درمان، آموزش و پژوهش بیمارستان حضور مؤثر داشته باشند و دسترسی به اطلاعات معتبر را به بخشی از فرایند تصمیم گیری علمی و بالینی تبدیل کنند.